

**PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO W KRAKOWIE
NA LATA SZKOLNE 2026/2027–2030/2031**

Program wieloletni z coroczną diagnozą potrzeb, aktualizacją priorytetów i harmonogramu działań

*„W wychowaniu chodzi właśnie o to,
ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem (...),
ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugim, ale i dla drugich.”*

JAN PAWEŁ II

Kraków, 2026

I. Zakres i charakter programu

Program wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego w Krakowie został opracowany na pięć kolejnych lat szkolnych: 2026/2027, 2027/2028, 2028/2029, 2029/2030 i 2030/2031. Stanowi wspólne, długofalowe ramy wychowania i profilaktyki dla szkół młodzieżowych wchodzących w skład Zespołu: Technikum Przemysłu Spożywczego nr 22 im. św. Maksymiliana Marii Kolbego oraz Branżowej Szkoły I Stopnia nr 23 im. św. Maksymiliana Marii Kolbego.

W VIII Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych im. św. Maksymiliana Marii Kolbego oraz w Branżowej Szkole II Stopnia stosuje się odpowiednio szkolne zasady bezpieczeństwa, pomocy, higieny cyfrowej i profilaktyki, z uwzględnieniem wieku, statusu prawnego i potrzeb słuchaczy dorosłych.

Program określa stałe cele, standardy i obszary pracy szkoły w perspektywie pięcioletniej. Corocznej aktualizacji podlegają w szczególności: diagnoza potrzeb rozwojowych uczniów, czynniki chroniące i czynniki ryzyka, priorytety na dany rok szkolny, harmonogram działań, wskaźniki realizacji oraz kierunki polityki oświatowej państwa. Dzięki temu program zachowuje ciągłość, a jednocześnie może reagować na zmiany społeczne, prawne, technologiczne i potrzeby społeczności szkolnej.

Nadrzędny przepis art. 48 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej określa, że rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnym przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

Prawo oświatowe stanowi, że oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa, kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniem zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła jest zobowiązana zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

II. Podstawa prawna

Program realizowany jest na podstawie obowiązujących przepisów prawa oświatowego i przepisów dotyczących ochrony zdrowia, bezpieczeństwa oraz praw dziecka, w szczególności:

1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.);
2. Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.);
3. Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 820, z późn. zm.), w szczególności art. 1, art. 26, art. 84 i art. 98;
4. Ustawy z dnia 3 lipca 2026 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2026 r. poz. 1036);
5. Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 881, z późn. zm.);
6. Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 515, z późn. zm.);
7. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.);
8. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.);
9. Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1162, z późn. zm.);
10. Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 917, z późn. zm.);
11. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym oraz ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – w aktualnym brzmieniu;
12. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1449);
13. Rozporządzenie MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2572).

14. Rozporządzenie MEN z dnia 20 sierpnia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1122)).
15. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1798);
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017. w sprawie szczegółowej organizacji roku szkolnego (t.j. Dz. U. z 2023r. poz.1211)
17. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (t.j. Dz. U. z 2023r. poz.2736)
18. Statutów szkół wchodzących w skład Zespołu, standardów ochrony małoletnich oraz podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2026/2027.

Podstawę prawną programu weryfikuje się na początku każdego roku szkolnego i aktualizuje w razie zmian przepisów. Coroczne kierunki realizacji polityki oświatowej państwa ujmuje się w rocznym planie realizacji programu.

III. Założenia programu

- spójność oddziaływań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych, profilaktycznych i zawodowych;
- budowanie relacji opartych na szacunku, dialogu, odpowiedzialności i jasnych granicach;
- wzmacnianie czynników chroniących, zasobów ucznia, poczucia przynależności i sprawczości;
- wczesne rozpoznawanie trudności psychicznych, edukacyjnych, relacyjnych i frekwencyjnych;
- przeciwdziałanie przemocy, dyskryminacji, używaniu substancji psychoaktywnych i zachowaniom kompulsywnym;
- rozwijanie higieny cyfrowej, krytycznego myślenia, odporności na manipulację oraz odpowiedzialnego korzystania z telefonu, Internetu i sztucznej inteligencji;
- przygotowanie do bezpiecznej, etycznej i rzetelnej pracy w zawodach branży spożywczej;
- stosowanie działań naprawczych, jeżeli są możliwe, adekwatne i bezpieczne dla osoby pokrzywdzonej;
- systematyczna diagnoza, monitorowanie efektów i modyfikowanie działań na podstawie danych, a nie wyłącznie pojedynczych zdarzeń.

IV. Misja szkoły

Misją Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego w Krakowie jest wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji osobistych i społecznych potrzebnych do odpowiedzialnego funkcjonowania w życiu społecznym, obywatelskim i zawodowym. Szkoła przygotowuje młodzież do aktywnego uczestnictwa w zmieniającym się rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem branży spożywczej, gastronomicznej i pokrewnych sektorów gospodarki.

Szkoła łączy tradycję i kulturę zawodu z nowoczesnością. Kształtuje odpowiedzialność, rzetelność, samodzielność, współpracę, szacunek dla drugiego człowieka, dbałość o jakość oraz świadome korzystanie z technologii cyfrowych i AI. Tworzy bezpieczne, dostępne i włączające środowisko, wspiera zdrowie psychiczne i fizyczne, przeciwdziała przemocy, wykluczeniu i zachowaniom ryzykownym oraz uczy szukania pomocy i odpowiedzialnego reagowania w sytuacjach trudnych.

V. Wizja szkoły do 2031 roku

W perspektywie pięcioletniej Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego dąży do modelu szkoły bezpiecznej, wymagającej i wspierającej, w której uczeń zna zasady, rozumie ich sens, otrzymuje adekwatną pomoc i ma realny wpływ na własny rozwój. Szkoła systematycznie wykorzystuje diagnozę i ewaluację do planowania działań, a reakcje nauczycieli i specjalistów są możliwie spójne i przewidywalne.

- uczeń czuje się bezpieczny, szanowany i wie, gdzie może uzyskać pomoc;
- frekwencja i pierwsze sygnały wycofania są monitorowane wcześniej, zanim trudność stanie się trwałą;
- relacje w klasach opierają się na szacunku, odpowiedzialności, komunikacji i reagowaniu na krzywdzenie;
- uczniowie potrafią korzystać z technologii i AI krytycznie, etycznie i bezpiecznie;
- kształcenie zawodowe rozwija kulturę pracy, odpowiedzialność za jakość, BHP, higienę produkcji i bezpieczeństwo żywności;
- uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi otrzymują wsparcie adekwatne do funkcjonowania, bez stygmatyzacji;
- rodzice, pracodawcy i instytucje wspierające są partnerami szkoły w obszarach, w których ich współpraca rzeczywiście służy uczniowi.

VI. Sylwetka absolwenta

Absolwent Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego w Krakowie:

- posiada wiedzę i umiejętności zawodowe, zna zasady etyki zawodowej;
- jest odpowiedzialny i samodzielny,
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- potrafi pracować indywidualnie i współpracować w grupie,
- szanuje innych ludzi i ich poglądy,
- dba o zdrowie własne i innych,
- potrafi rozpoznawać własne emocje, radzić sobie ze stresem, napięciem i presją oraz wie gdzie szukać pomocy w sytuacji kryzysowej;
- świadomie korzysta z technologii cyfrowych, mediów społecznościowych i sztucznej inteligencji;
- chroni swoją prywatność, dane osobowe i wizerunek oraz respektuje prywatność innych osób;
- jest przygotowany do uczenia się przez całe życie,
- jest osobą twórczą i otwartą, przygotowaną do budowania własnej koncepcji życia,
- realizuje swoje cele poprzez rzetelną wiedzę, pracę i właściwe wybory moralne,
- jasno i precyzyjnie wyraża swoje opinie, broni swoich racji, oraz przyjmuje konstruktywną informację zwrotną i potrafi wyciągać wnioski z własnych błędów i niepowodzeń;
- reaguje na krytykę i krzywdę innych ludzi, jest gotowy do podejmowania działań wolontariackich
- korzysta z dóbr kultury,
- spełnia obowiązki rodzinne i obywatelskie, jest przygotowany do świadomego uczestnictwa w życiu demokratycznym;
- aktywnie uczestniczy w życiu miasta i środowiska lokalnego;
- rozwija sprawność umysłową oraz osobiste zainteresowania.

VII. Uczestnicy programu i odpowiedzialność

1. Uczniowie i Samorząd Uczniowski

- współtworzą bezpieczną kulturę szkoły, respektują prawa innych osób i reagują na krzywdzenie;
- dbają o własne zdrowie, frekwencję, przygotowanie do zajęć i bezpieczeństwo podczas kształcenia zawodowego;
- korzystają z telefonu, Internetu i AI zgodnie z zasadami szkoły, prawem i etyką;
- zgłaszają potrzeby, zagrożenia i propozycje działań oraz korzystają z dostępnej pomocy;

- uczestniczą w samorządności, projektach, wolontariacie, wydarzeniach i mediacjach rówieśniczych;
- po naruszeniu zasad podejmują działania służące naprawieniu szkody i odbudowaniu zaufania.

2. Rodzice i opiekunowie prawni

- utrzymują kontakt ze szkołą i przekazują informacje istotne dla zdrowia, bezpieczeństwa i funkcjonowania ucznia;
- wspierają systematyczną obecność, rytm snu i nauki, odpowiedzialne korzystanie z urządzeń oraz realizację uzgodnionych planów pomocy;
- współpracują z wychowawcą, nauczycielami, specjalistami, dyrekcją i osobami odpowiedzialnymi za praktyczną naukę zawodu;
- uczestniczą w diagnozie i ewaluacji programu oraz zgłaszają propozycje Radzie Rodziców;
- reagują na sygnały kryzysu, przemocy, używania substancji i ryzykownych zachowań cyfrowych;
- szanują samodzielność ucznia pełnoletniego w granicach obowiązującego prawa.

3. Nauczyciele

- łączą realizację podstawy programowej z kształtowaniem odpowiedzialności, współpracy, kultury języka i krytycznego myślenia;
- tworzą przewidywalne warunki pracy, stosują jasne wymagania i dostosowania wynikające z rozpoznanych potrzeb;
- zauważają zmiany w zachowaniu, obecności, koncentracji i wynikach oraz przekazują istotne informacje wychowawcy lub specjaliście;
- konsekwentnie stosują szkolne zasady korzystania z telefonów, z uwzględnieniem przewidzianych wyjątków;
- reagują na przemoc, poniżanie, naruszenie prywatności, dyskryminację i zagrożenie zdrowia lub życia;
- uczą weryfikowania informacji i rezultatów AI, ochrony danych, praw autorskich oraz jawnego oznaczania wykorzystanej pomocy;
- podczas zajęć zawodowych bezwzględnie egzekwują BHP, higienę produkcji i bezpieczeństwo żywności;
- stosują ocenianie wspierające uczenie się i umożliwiają uzupełnianie zaległości zgodnie z ustalonym planem;
- przekazują uczniom informację zwrotną o postępach, obszarach do poprawy i sposobach osiągania założonych celów.

4. Wychowawcy klas

- rozpoznają potrzeby klasy i planują pracę wychowawczą na podstawie diagnozy;
- na bieżąco analizują frekwencję i spóźnienia oraz reagują na pierwsze niepokojące zmiany;
- koordynują wsparcie ucznia i sprawdzają skuteczność ustalonych działań;
- budują relacje w zespole klasowym, uczą rozwiązywania konfliktów i korzystają z mediacji oraz działań naprawczych;
- prowadzą zajęcia dotyczące zdrowia psychicznego, bezpieczeństwa cyfrowego, substancji i zachowań ryzykownych;
- współpracują z nauczycielami, specjalistami, rodzicami, dyrekcją i – w potrzebnym zakresie – pracodawcami;
- uwzględniają sytuację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i przeciwdziałają wykluczeniu.

5. Specjaliści szkolni

- prowadzą rozpoznanie potrzeb, konsultacje, zajęcia specjalistyczne i interwencje w granicach swoich kwalifikacji;
- wspierają uczniów w kryzysie, dokonują oceny bezpieczeństwa i uruchamiają właściwe procedury;
- koordynują pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz wspierają realizację opinii, orzeczeń, IPET i WOPFU;
- prowadzą działania dotyczące emocji, relacji, absencji, uzależnień, higieny cyfrowej i bezpiecznego powrotu do szkoły;
- udzielają nauczycielom i rodzicom konsultacji oraz wskazują dostępne formy pomocy zewnętrznej;
- analizują powtarzające się problemy w formie zbiorczej i przedstawiają wnioski do pracy szkoły;
- współpracują w sposób skoordynowany, aby uczeń nie musiał wielokrotnie przekazywać tych samych trudnych informacji.

6. Pracownicy niepedagogiczni, pracodawcy i partnerzy

Dyrekcja zapewnia warunki realizacji programu, organizuje pomoc, nadzoruje bezpieczeństwo i spójność procedur. Pracownicy niepedagogiczni reagują na zauważone zagrożenia i przekazują informacje osobom odpowiedzialnym. Pracodawcy i osoby prowadzące praktyczną naukę zawodu wspierają kulturę pracy, BHP i terminową wymianę informacji o trudnościach ucznia. Partnerzy zewnętrzni współpracują ze szkołą w granicach prawa i swoich kompetencji.

7. Dyrekcja

Dyrekcja zapewnia warunki realizacji programu, organizuje pomoc, nadzoruje bezpieczeństwo i spójność procedur.

VIII. Diagnoza potrzeb, czynników chroniących i czynników ryzyka

Punktem wyjścia dla programu jest diagnoza przeprowadzona w maju 2026 r. oraz wnioski z realizacji programu w roku szkolnym 2025/2026. W kolejnych latach szkoła przeprowadza coroczną diagnozę, tak aby roczny plan działań odpowiadał rzeczywistym potrzebom uczniów, a nie wyłącznie założeniom przyjętym na początku pięcioletniego cyklu.

Źródła diagnozy

- anonimowe ankiety uczniowskie oraz rozmowy w klasach;
- obserwacje nauczycieli, wychowawców, specjalistów i pracowników szkoły;
- analiza frekwencji, spóźnień, klasyfikacji, zachowania i zagrożenia nieklasyfikowaniem;
- analiza pomocy psychologiczno-pedagogicznej, interwencji, zgłoszeń i działań podejmowanych wobec klas;
- wnioski z kontaktów z rodzicami oraz głos Samorządu Uczniowskiego;
- informacje z zajęć praktycznych, praktycznej nauki zawodu, praktyk zawodowych i współpracy z pracodawcami;
- dane dotyczące bezpieczeństwa, w tym zdarzeń wychowawczych i wypadkowych, analizowane w formie zbiorczej;
- wnioski z ewaluacji programu i pracy zespołów nauczycielskich.

Stale obszary obserwacji w latach 2026–2031

- frekwencja, spóźnienia, motywacja i ryzyko rezygnacji z nauki;
- dobrostan psychiczny, przeciążenie, lęk, wycofanie i dostępność pomocy;
- relacje rówieśnicze, przemoc, cyberprzemoc, dyskryminacja i bierność świadków;
- korzystanie z telefonów, mediów społecznościowych, gier, mikropłatności i innych zachowań kompulsywnych;
- kontakt z nikotyną, alkoholem, substancjami psychoaktywnymi i lekami używanymi niezgodnie z przeznaczeniem;
- bezpieczeństwo cyfrowe, prywatność, oszustwa internetowe, deepfake, cyberszantaż i dezinformacja;
- odpowiedzialne i etyczne korzystanie z AI;

- BHP, higiena produkcji, bezpieczeństwo żywności i zachowania potencjalnie wypadkowe;
- funkcjonowanie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz skuteczność udzielanej pomocy.

IX. Cele programu na lata 2026/2027–2030/2031

Celem głównym programu jest wspieranie ucznia w osiąganiu dojrzałości osobistej, społecznej, moralnej i zawodowej oraz przygotowanie go do odpowiedzialnego życia, dalszej edukacji i bezpiecznej pracy zawodowej, przy równoczesnym ograniczaniu rozpoznanych czynników ryzyka.

Cele szczegółowe

1. wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa, przynależności, sprawczości i umiejętności zwracania się o pomoc;
2. rozwijanie kompetencji emocjonalnych, komunikacji, współpracy, rozwiązywania konfliktów i szacunku dla granic;
3. wychowanie patriotyczne i obywatelskie;
4. wspieranie zdrowia psychicznego oraz równowagi między nauką, pracą, odpoczynkiem, aktywnością i snem;
5. wczesne ograniczanie absencji, spóźnień, zaległości i ryzyka rezygnacji z nauki;
6. zapobieganie używaniu nikotyny, alkoholu, substancji psychoaktywnych i leków niezgodnie z przeznaczeniem;
7. ograniczanie uzależnień behawioralnych, w tym hazardu cyfrowego i kompulsywnego korzystania z urządzeń;
8. kształtowanie higieny cyfrowej, ochrony prywatności oraz odporności na oszustwa i dezinformację;
9. uczenie etycznego, jawnego i krytycznego korzystania z AI w nauce i pracy zawodowej;
10. rozwijanie kultury pracy, odpowiedzialności za jakość, BHP, higienę produkcji i bezpieczeństwo żywności;
11. wzmacnianie postaw obywatelskich, włączających, ekologicznych i gotowości do naprawiania wyrządzonej szkody;
12. wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami, pracodawcami i instytucjami wspierającymi;

X. Strategiczne obszary działań

1. Bezpieczne relacje i kultura szkoły

Integracja, komunikacja, granice, zgoda, przeciwdziałanie przemocy, hejtowi i dyskryminacji, mediacje, odpowiedzialność świadków oraz działania naprawcze.

2. Zdrowie psychiczne i odporność

Rozpoznawanie emocji, radzenie sobie ze stresem, proszenie o pomoc, wspieranie innych, interwencja kryzysowa i bezpieczny powrót po dłuższej nieobecności.

3. Frekwencja, motywacja i skuteczne uczenie się

Wczesne reagowanie na zmianę wzorca obecności, krótkie plany poprawy, uzupełnianie zaległości, ocenianie wspierające i wiązanie nauki z celem zawodowym.

4. Wychowanie patriotyczne i obywatelskie

Patriotyzm i postawy obywatelskie powinny być bliskie życiu uczniów, nie ograniczać się tylko do obchodów świąt i akademii. Patriotyzm to przede wszystkim znajomość i szacunek dla symboli narodowych i kulturowych, znajomość historii Polski i własnego regionu, szacunek dla języka polskiego, kultury i tradycji. Uczniowie mają poznawać i dbać o miejsca pamięci oraz zabytki. Postawy obywatelskie to m.in. troska o szkołę, Kraków i najbliższe otoczenie, dbanie o wspólne dobro. Należy wzmacniać samorząd uczniowski, przeprowadzić szkolny budżet obywatelski, organizować wybory, uczyć zasad dyskusji, zapraszać radnych czy innych przedstawicieli organizacji społecznych, n.p. policji czy straży pożarnej

5. Higiena cyfrowa i korzystanie z telefonu

Jednolite zasady, ograniczanie rozprożeń, ochrona snu i koncentracji, świadome przerwy, odpowiedzialność za wizerunek i relacje.

6. Bezpieczeństwo cyfrowe

Prywatność, silne hasła, uwierzytelnianie, podszywanie się, fałszywe oferty i płatności, cyberszantaż, zabezpieczanie dowodów i zgłaszanie zdarzeń.

7. Manipulowanie informacją i wojna kognitywna

Kształtowanie odporności uczniów na manipulację informacją, dezinformację, propagandę i inne formy wpływania na sposób postrzegania rzeczywistości oraz rozwijanie krytycznego i odpowiedzialnego korzystania z informacji.

8. AI i krytyczne myślenie

Weryfikowanie rezultatów AI, ujawnianie wykorzystania narzędzia, ochrona danych, prawo autorskie, rozpoznawanie błędów, manipulacji i uprzedzeń.

9. Profilaktyka substancji

Rzetelna edukacja o nikotynie, e-papierosach, woreczkach nikotynowych, alkoholu, substancjach psychoaktywnych, lekach i napojach energetycznych oraz trening odmowy.

10. Uzależnienia behawioralne i hazard cyfrowy

Mechanizmy gier, zakładów, loot boxów, mikropłatności i reklam; rozpoznawanie utraty kontroli i wpływu na naukę, finanse i relacje.

11. Bezpieczeństwo i etyka zawodowa

BHP, bezpieczeństwo maszyn i środków chemicznych, alergeny, higiena produkcji, bezpieczeństwo żywności, odpowiedzialność za konsumenta i jakość.

12. Edukacja włączająca i pomoc

Dostosowania, opinie i orzeczenia, IPET, WOPFU, dostępna komunikacja, przeciwdziałanie stygmatyzacji i wsparcie uczniów w sytuacjach szczególnych.

13. Obywatelskość, wolontariat i ekologia

Samorządność, debaty, edukacja prawna, działania społeczne, wolontariat, odpowiedzialne wybory konsumenckie i ograniczanie marnowania żywności.

14. Rozwój zawodowy i rynek pracy

Doradztwo zawodowe, kontakty z pracodawcami i absolwentami, projekty branżowe, konkursy, dokumenty aplikacyjne i refleksja nad kompetencjami.

XI. Pięcioletni kierunek rozwoju programu

Każdy rok szkolny zachowuje wszystkie stałe obszary programu. Poniższy podział wskazuje natomiast obszary akcentowane w danym etapie pięcioletniego cyklu. Nie oznacza rezygnacji z pozostałych działań.

Rok szkolny	Wiodący kierunek	Główne zadanie etapu
2026/2027	Ujednolicenie standardów i wczesne reagowanie	Wdrożenie spójnych zasad dotyczących frekwencji, telefonów, bezpieczeństwa cyfrowego, reagowania na przemoc oraz przepływu informacji między nauczycielem, wychowawcą i specjalistami. Ustalenie punktu odniesienia dla wskaźników pięcioletnich.
2027/2028	Relacje, odporność psychiczna i przynależność	Wzmocnienie działań klasowych, mediacji, kompetencji emocjonalnych, wsparcia uczniów po kryzysie lub dłuższej nieobecności oraz aktywności rówieśniczej i samorządowej.
2028/2029	Świadoma obecność w świecie cyfrowym	Pogłębienie higieny cyfrowej, bezpieczeństwa w sieci, przeciwdziałania oszustwom i cyberprzemocy, krytycznego myślenia, odpowiedzialnego korzystania z AI oraz profilaktyki hazardu cyfrowego.
2029/2030	Sprawczość, odpowiedzialność i dojrzałość zawodowa	Silniejsze powiązanie wychowania z kulturą pracy, etyką zawodową, odpowiedzialnością za jakość i bezpieczeństwo, doradztwem zawodowym, wolontariatem i postawami obywatelskimi.
2030/2031	Utrwalenie standardów i ewaluacja pięcioletnia	Ocena trwałości zmian, porównanie wyników z punktem wyjścia, identyfikacja działań o najwyższej skuteczności oraz przygotowanie rekomendacji do kolejnego cyklu programu.

XII. Stałe standardy obowiązujące w całym okresie programu

1. Wczesne reagowanie na absencję

Wychowawca monitoruje obecność ucznia na bieżąco i reaguje na zmianę wzorca: powtarzające się spóźnienia, nieobecności na tych samych zajęciach, brak usprawiedliwień, wycofanie lub nagły spadek obecności. Reakcja obejmuje rozmowę z uczniem, rozpoznanie przyczyny, kontakt z rodzicem ucznia

niepełnoletniego, ustalenie krótkiego planu poprawy i terminu sprawdzenia efektów oraz włączenie specjalisty, gdy problem trwa lub wiąże się ze zdrowiem albo bezpieczeństwem.

2. Higiena cyfrowa i telefony

Szkoła ogranicza prywatne korzystanie z telefonów w czasie zajęć zgodnie ze statutem i regulaminami. Uczy samoregulacji, świadomego zarządzania uwagą, ochrony snu, prywatności i wizerunku. Wyjątki dotyczą sytuacji przewidzianych prawem, statutem, potrzeb zdrowotnych, niepełnosprawności, szczególnych potrzeb ucznia lub bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa.

3. Zagrożenia związane z cyberprzestępczością i nadużyciami w sieci

Uczniowie uczą się rozpoznawać szantaż i oszustwa internetowe, podszywanie się, fałszywe oferty, płatności i próby wyłudzeń. Poznają zagrożenia związane z cyberszantażem, w tym z wykorzystaniem materiałów intymnych i AI, oraz zasady bezpiecznego reagowania: przerwanie kontaktu, zabezpieczenie dowodów, zgłoszenie zdarzenia i nierozpowszechnianie krzywdzących treści.

Szkoła zapobiega i reaguje na hejt, zna procedury oraz sposoby reagowania, edukuje i wspiera uczniów w sytuacji zagrożenia hejtem, poniżaniem, wykluczeniem i dyskryminacji.

4. Odpowiedzialne korzystanie z AI

- AI jest narzędziem pomocniczym, a nie zastępstwem własnej pracy i wymaganej wiedzy;
- uczeń weryfikuje rezultat w wiarygodnych źródłach i ujawnia użycie AI zgodnie z poleceniem nauczyciela;
- nie wprowadza danych osobowych, medycznych, wizerunku ani danych poufnych;
- szanuje prawo autorskie, nie podszywa się pod inne osoby, nie tworzy treści krzywdzących i nie fałszuje dokumentacji;
- w kształceniu zawodowym rozumie granice zaufania do narzędzi automatycznych i odpowiedzialność człowieka za decyzję.

5. Działania naprawcze i odpowiedzialność

Po naruszeniu zasad szkoła, odpowiednio do sytuacji i bezpieczeństwa osób pokrzywdzonych, może stosować rozmowę wyjaśniającą, nazwanie szkody, przyjęcie odpowiedzialności, uzgodnione przeprosiny, usunięcie bezprawnie opublikowanego materiału, naprawienie szkody, mediację lub kontrakt. Działania naprawcze nie wyłączają kar statutowych ani obowiązku zawiadomienia właściwych osób lub instytucji.

6. Bezpieczeństwo zawodowe

Podczas zajęć zawodowych, praktycznej nauki zawodu i praktyk uczniowie przestrzegają BHP, higieny produkcji, bezpieczeństwa żywności oraz zasad organizacji stanowiska pracy. Telefon lub inne urządzenie nie może powodować rozproszenia w sytuacji, w której mogłoby to zwiększać ryzyko wypadku, błędu technologicznego lub zagrożenia dla konsumenta.

XIII. Poziomy profilaktyki

Profilaktyka uniwersalna

Obejmuje wszystkich uczniów: relacje, zdrowie psychiczne, umiejętności społeczne, bezpieczeństwo, higienę cyfrową, odpowiedzialne korzystanie z telefonów i AI, profilaktykę substancji i hazardu, kulturę pracy oraz BHP.

Profilaktyka selektywna

Jest kierowana do klas lub grup, w których występuje większe nasilenie absencji, konfliktów, trudności adaptacyjnych, używania substancji, wykluczenia lub ryzykownych zachowań cyfrowych. Może obejmować warsztaty, konsultacje, dodatkowy monitoring i plan pracy z grupą.

Profilaktyka wskazująca

Dotyczy ucznia, u którego rozpoznano pierwsze objawy kryzysu lub zachowania ryzykownego. Obejmuje ocenę bezpieczeństwa, indywidualny plan pomocy, współpracę z rodzicem ucznia niepełnoletniego, skierowanie do specjalisty lub instytucji oraz sprawdzenie skuteczności podjętych działań.

XIV. Współpraca z rodzicami i instytucjami

Współpraca z rodzicami obejmuje w szczególności frekwencję, naukę, zachowanie, zdrowie, kryzysy, specjalne potrzeby edukacyjne, higienę cyfrową, bezpieczeństwo w sieci, profilaktykę zachowań ryzykownych oraz bezpieczny powrót po dłuższej nieobecności. Rodzice są włączani również w diagnozę i ewaluację programu.

W zależności od potrzeb szkoła współpracuje z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, podmiotami ochrony zdrowia i leczenia uzależnień, pomocą społeczną, centrami interwencji kryzysowej, Policją, Strażą Miejską, sądami i kuratorami, Sanepidem, organizacjami społecznymi, uczelniami, instytucjami kultury, pracodawcami i instytucjami rynku pracy. Zakres współpracy musi być zgodny z kompetencjami partnera, ochroną danych i dobrem ucznia.

XV. Monitorowanie i ewaluacja programu

Monitorowanie służy bieżącej korekcie działań, a ewaluacja ocenie ich przydatności i skuteczności. Za zebranie wniosków odpowiada zespół wskazany przez dyrektora przy udziale wychowawców, nauczycieli, specjalistów, uczniów i rodziców.

Monitorowanie bieżące

- realizacja działań i udział adresatów;
- frekwencja, spóźnienia, zagrożenia nieklasyfikowaniem i skuteczność planów poprawy obecności;
- zgłoszenia dotyczące przemocy, cyberprzemocy, naruszenia prywatności, substancji i bezpieczeństwa;
- korzystanie przez uczniów z pomocy oraz terminowość reakcji szkoły;
- funkcjonowanie zasad telefonów i higieny cyfrowej;
- zdarzenia i zachowania niebezpieczne podczas zajęć zawodowych oraz praktyk;
- realizacja zaleceń dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- realizacja corocznych priorytetów i wskaźników rezultatu.

Ewaluacja roczna

Po każdym półroczu przeprowadza się analizę realizacji najważniejszych działań, a w maju lub czerwcu każdego roku szkolnego ewaluację roczną. Wykorzystuje się krótkie ankiety, rozmowy, obserwacje oraz analizę dokumentacji, frekwencji, zdarzeń i efektów pomocy. Raport roczny zawiera najważniejsze wyniki, stopień realizacji zadań, przykłady efektów, trudności i kilka konkretnych rekomendacji z przypisaniem odpowiedzialności i terminu.

Ewaluacja śródkresowa

Po zakończeniu roku szkolnego 2028/2029 przeprowadza się ewaluację śródkresową obejmującą trzy pierwsze lata realizacji programu. Jej celem jest ocena, czy przyjęte standardy przynoszą oczekiwane rezultaty oraz czy cele, wskaźniki i organizacja działań wymagają korekty na lata 2029/2030–2030/2031.

Ewaluacja końcowa

W maju lub czerwcu 2031 r. przeprowadza się ewaluację końcową całego cyklu. Porównanie z punktem wyjścia z 2026 r. jest dokonywane wyłącznie tam, gdzie zachowano porównywalność pytań, grup i sposobu badania. Wyniki służą przygotowaniu rekomendacji do kolejnego wieloletniego programu.

XVI. Wskaźniki pięcioletnie

Obszar	Kierunek oczekiwanej zmiany	Przykładowe wskaźniki
Frekwencja	zmniejszanie skali narastającej absencji i zagrożenia nieklasyfikowaniem	frekwencja zbiorcza; liczba uczniów objętych planem poprawy; skuteczność planów po 2–4 tygodniach
Bezpieczeństwo i relacje	szybsze reagowanie i ograniczanie zdarzeń powtarzających się	liczba powtarzających się zdarzeń; znajomość sposobów zgłaszania; poczucie bezpieczeństwa w ankietach
Zdrowie psychiczne	zwiększanie dostępności i skuteczności wczesnej pomocy	odsetek uczniów znających miejsca pomocy; czas reakcji; liczba planów bezpiecznego powrotu i ocena ich efektu
Higiena cyfrowa	spójniejsze przestrzeganie zasad i większa samoregulacja	wyniki ankiet; liczba naruszeń; samoocena koncentracji i czasu ekranowego
Bezpieczeństwo cyfrowe i AI	wzrost umiejętności rozpoznawania zagrożeń i weryfikowania informacji	krótkie diagnozy wiedzy; analiza zdarzeń; znajomość zasad ochrony danych i jawnego użycia AI
Wojna kognitywna I manipulowanie informacją	Wzrost odporności uczniów na manipulację informacją, dezinformację, propagandę i inne formy wpływania na sposób postrzegania	Odsetek uczniów znających zasady obrony przed dezinformacją, wyniki ankiet, obserwacje
Profilaktyka uzależnień	wzrost wiedzy i umiejętności odmowy oraz wczesne kierowanie do pomocy	ankiety; liczba interwencji; liczba uczniów skierowanych do adekwatnej pomocy
Kształcenie zawodowe	utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i odpowiedzialności	zdarzenia potencjalnie wypadkowe; naruszenia BHP; wyniki obserwacji w pracowniach i na praktykach

Obszar	Kierunek oczekiwanej zmiany	Przykładowe wskaźniki
Edukacja włączająca	większa adekwatność wsparcia i ograniczenie wykluczenia	realizacja zaleceń; terminowość IPET/WOPFU; opinie uczniów i rodziców; analiza skuteczności dostosowań

Wartości docelowe dla wskaźników ilościowych ustala się corocznie po analizie danych bazowych. Nie ustala się arbitralnych progów procentowych bez punktu odniesienia i porównywalnych danych.

XVII. Roczny plan realizacji programu

Na każdy rok szkolny opracowuje się roczny plan realizacji programu. Plan nie zastępuje programu pięcioletniego, lecz operacjonalizuje go w oparciu o aktualną diagnozę. Powinien zawierać:

- najważniejsze wyniki corocznej diagnozy;
- czynniki chroniące i czynniki ryzyka;
- 3–6 priorytetów na dany rok szkolny;
- aktualne kierunki polityki oświatowej państwa istotne dla programu;
- harmonogram zadań z adresatami, realizatorami, terminem i wskaźnikiem rezultatu;
- narzędzia monitorowania i ewaluacji;
- wnioski z poprzedniego roku oraz informację, które działania są kontynuowane, modyfikowane albo wygaszane.

XVIII. Postanowienia końcowe

Program jest realizowany w latach szkolnych 2026/2027–2030/2031 po przyjęciu zgodnie z kompetencjami organów szkoły. Jest dostępny dla uczniów, rodziców i pracowników szkoły w formie przyjętej przez Zespół. Dyrektor odpowiada za organizacyjne warunki realizacji programu, a osoby wskazane w programie i rocznych planach za wykonanie zadań oraz przekazanie wniosków.

Program ma charakter otwarty. Zmiany wynikające z nowych potrzeb, wyników monitorowania, zmian prawa lub organizacji szkoły wprowadza się z zachowaniem wymaganych kompetencji i procedur. Coroczne diagnozy, priorytety, harmonogramy, wskaźniki oraz narzędzia ewaluacyjne mogą być aktualizowane bez zmiany długofalowej misji, wizji i celów programu, o ile ich aktualizacja nie narusza przepisów dotyczących uchwalania programu wychowawczo-profilaktycznego.

PIĘCIOLETNI HARMONOGRAM STRATEGICZNY

Obszar	Kluczowe działania	Adresaci	Realizatorzy	Okres	Wskaźniki
Bezpieczne relacje i kultura szkoły	integracja klas; kontrakty; mediacje; standard reagowania na krzywdzenie; działania naprawcze	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensywność określa roczny plan	poczucie bezpieczeństwa; liczba zdarzeń powtarzających się; znajomość sposobów zgłaszania
Zdrowie psychiczne i odporność	zajęcia o emocjach i stresie; konsultacje; interwencje; plany bezpiecznego powrotu	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensywność określa roczny plan	znajomość miejsc pomocy; terminowość reakcji; efekty planów wsparcia
Frekwencja, motywacja i skuteczne uczenie się	bieżąca analiza frekwencji; krótkie plany poprawy; uzupełnianie zaległości; informacja zwrotna	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensywność określa roczny plan	frekwencja; zagrożenia nieklasyfikowaniem; skuteczność planów po 2–4 tygodniach
Higiena cyfrowa i korzystanie z telefonu	jednolite zasady; zajęcia o koncentracji i śnie; przerwy bez	wszyscy uczniowie / grupy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja	cały okres; intensywność	naruszenia zasad; wyniki ankiet;

Obszar	Kluczowe działania	Adresaci	Realizatorzy	Okres	Wskaźniki
	telefonu; samoobserwacja	według diagnozy	i partnerzy według kompetencji	określa roczny plan	samoocena koncentracji
Bezpieczeństwo cyfrowe	scenariusze phishingu, podszywania, fałszywych ofert, deepfake i cyberszantażu; zabezpieczanie dowodów	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensywność określa roczny plan	znajomość reakcji; liczba zgłoszeń; wyniki krótkich diagnoz wiedzy
Wojna kognitywna I manipulowanie informacją	rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji pochodzących z Internetu, mediów społecznościowych i innych źródeł; rozpoznawanie dezinformacji, manipulacji, propagandy, clickbaitów, fałszywych treści i wyrwanych z kontekstu informacji; kształcenie umiejętności weryfikowania źródeł, porównywania informacji i odróżniania faktów od opinii; uwrażliwianie na odpowiedzialność za udostępnianie i powielanie niesprawdzonych treści;	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres;	znajomość reakcji; liczba zgłoszeń; wyniki krótkich diagnoz wiedzy
AI i krytyczne myślenie	weryfikacja rezultatów AI; ochrona danych;	wszyscy uczniowie /	wychowawcy, nauczyciele,	cały okres;	znajomość zasad;

Obszar	Kluczowe działania	Adresaci	Realizatorzy	Okres	Wskaźniki
	prawo autorskie; jawne oznaczanie użycia AI	grupy według diagnozy	specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	intensywność określa roczny plan	poprawność cytowania i weryfikacji; liczba naruszeń
Profilaktyka substancji	edukacja o nikotynie, alkoholu, substancjach i lekach; trening odmowy; konsultacje	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensywność określa roczny plan	wyniki ankiet; liczba interwencji; kierowanie do pomocy
Uzależnienia behawioralne i hazard cyfrowy	analiza mechanizmów hazardowych, mikropłatności i gier; edukacja finansowa	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensywność określa roczny plan	znajomość mechanizmów w ryzyka; zgłoszenia; samoocena kontroli
Bezpieczeństwo i etyka zawodowa	instruktaże; ćwiczenia reagowania; monitoring praktyk; kultura pracy i odpowiedzialność za jakość	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensywność określa roczny plan	naruszenia BHP; zdarzenia potencjalnie wypadkowe; obserwacja pracy
Edukacja włączająca i pomoc	dostosowania; IPET/WOPFU; konsultacje; dostępna	wszyscy uczniowie / grupy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści,	cały okres; intensywność	terminowość dokumentacji ; realizacja

Obszar	Kluczowe działania	Adresaci	Realizatorzy	Okres	Wskaźniki
	komunikacja; przeciwdziałanie stygmatazacji	według diagnozy	dyrekcja i partnerzy według kompetencji	ność określa roczny plan	zaleceń; ocena skuteczności wsparcia
Obywatelskość, wolontariat i ekologia	samorządność; wolontariat; debaty; edukacja prawna; działania ekologiczne i ograniczanie marnowania żywności	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensyw ność określa roczny plan	udział uczniów; liczba inicjatyw; refleksja uczniowska
Rozwój zawodowy i rynek pracy	doradztwo; spotkania z pracodawcami i absolwentami; projekty; dokumenty aplikacyjne	wszyscy uczniowie / grupy według diagnozy	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja i partnerzy według kompetencji	cały okres; intensyw ność określa roczny plan	udział; samoocena kompetencji; plany edukacyjno- zawodowe

Program Wychowawczo- Profilaktyczny

- przyjęto uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu

.....

- przyjęto uchwałą Rady Rodziców w dniu

.....